

SABERS BÀSICS, CRITERIS D'AVALUACIÓ, CRITERIS DE QUALIFICACIÓ I UNITATS DIDÀCTIQUES

DEPARTAMENT DE DIBUIX

CURS: 2023 – 2024

NIVELLS EDUCATIUS:

1r ESO

2n ESO

1r BAT

1r CFGM

3r ESO

4t ESO

2n BAT

2n CFGM

IES VALL D'ALBA

La Vall d'Alba, 23 d'octubre de 2023

Els membres del Departament

LAIA CAMPOS GONZÁLEZ

SALVADOR MATEU I MATEU - Cap de Departament

ISABEL FERNÁNDEZ DEL MORAL MARTÍNEZ

ÍNDEX

1. LABORATORI DE CREACIÓ AUDIOVISUAL.....	3
1.1. Sabers bàsics.....	3
1.2. Criteris d'avaluació.....	4
1.3. Criteris de qualificació.....	5
1.4. Unitats didàctiques.....	6
2. EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL de 2n d'ESO.....	7
2.1. Sabers bàsics.....	7
2.2. Criteris d'avaluació.....	9
2.3. Criteris de qualificació.....	10
2.4. Unitats didàctiques.....	11
3. EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL de 3r d'ESO.....	12
3.1. Sabers bàsics.....	12
3.2. Criteris d'avaluació.....	14
3.3. Criteris de qualificació.....	15
3.4. Unitats didàctiques.....	16
4. EXPRESSIÓ PLÀSTICA.....	18
4.1. Sabers bàsics.....	18
4.2. Criteris d'avaluació.....	20
4.3. Criteris de qualificació.....	21
4.4. Unitats didàctiques.....	22
5. DIBUIX TÈCNIC I.....	23
5.1. Sabers bàsics.....	23
5.2. Criteris d'avaluació.....	24
5.3. Criteris de qualificació.....	26
5.4. Unitats didàctiques.....	26
6. DIBUIX TÈCNIC II.....	28
6.1. Sabers bàsics.....	28
6.2. Criteris d'avaluació.....	30
6.3. Criteris de qualificació.....	31
6.4. Unitats didàctiques.....	32
7. DIBUIX ARTÍSTIC I.....	33
7.1. Sabers bàsics.....	33
7.2. Criteris d'avaluació.....	35
7.3. Criteris de qualificació.....	36
7.4. Unitats didàctiques.....	37
8. DIBUIX ARTÍSTIC II.....	38
8.1. Sabers bàsics.....	38
8.2. Criteris d'avaluació.....	40
8.3. Criteris de qualificació.....	41
8.4. Unitats didàctiques.....	42

1. LABORATORI DE CREACIÓ AUDIOVISUAL

1.1. Sabers bàsics

Els sabers bàsics de Laboratori de Creació Audiovisual de 1^r d'ESO s'agrupen en els següents blocs:

El “**Bloc 1. Fonaments del llenguatge audiovisual**” tracta la imatge fixe i en moviment i el llenguatge audiovisual bàsic.

El “**Bloc 2. Producció audiovisual**” tracta la planificació, preproducció, producció, postproducció i difusió.

Bloc 1. Fonaments del llenguatge audiovisual	CE1, CE2, CE4
<p>Subbloc 1.1. Imatge fixe i imatge en moviment</p> <ul style="list-style-type: none"> - Els elements de la comunicació visual. La imatge en el món actual: funcions. Canals de difusió de continguts audiovisuals. Xarxes socials: imatge i identitat. Publicitat. - Els orígens de la fotografia. Fotografia analògica i fotografia digital. Gèneres fotogràfics. La fotografia en les manifestacions artístiques contemporànies: procés i producte. Fotomuntatge. Elements d'anàlisi de referents fotogràfics des d'una perspectiva inclusiva. - Fonaments històrics de les tecnologies del cinema i de les arts audiovisuals. Gèneres cinematogràfics: evolució i característiques. L'audiovisual en les manifestacions artístiques contemporànies: videoart, videoinstal·lació, stop motion i cinema d'animació. - Propostes interdisciplinàries: música, imatge, moviment. - Perspectiva de gènere i multicultural en la producció audiovisual. <p>Subbloc 1.2. Llenguatge audiovisual bàsic</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elements formals de la imatge: codis temporals, espacials i sonors. Llum, color, planificació, enquadrament, composició, temps, so i text. - Formats audiovisuals - Patrimoni audiovisual valencià i patrimoni audiovisual universal. 	

Bloc 2. Producció audiovisual	CE2, CE3, CE4
<p>Subbloc 2.1. Planificació</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fases del projecte audiovisual: preproducció, enregistrament/captura d'imatges, postproducció. - Estratègies de pensament creatiu per a idear projectes. - Distribució inclusiva de rols en la producció audiovisual. - Pautes d'atenció, escolta activa i responsabilitat. <p>Subbloc 2.2. Preproducció, producció i postproducció</p> <ul style="list-style-type: none"> - El guió literari: idea, argument, escaleta. Narrativa audiovisual. Personatges, diàlegs, seqüència, conflicte. - El guió tècnic: pla, escena i seqüència. - Guió gràfic. Storyboard. - Posada en escena. L'espai: localitzacions i escenografia. - Mitjans tècnics per a la realització: elements d'enregistrament d'imatge i so, il·luminació i eines digitals per al disseny i la manipulació d'imatges. Muntatge audiovisual. - Valoració i avaluació de processos i resultats. <p>Subbloc 2.3. Difusió</p> <ul style="list-style-type: none"> - Recursos digitals aplicats a la difusió de projectes audiovisuals. - El disseny d'elements gràfics comunicatius. Principis de composició i teoria del color. Ús de la tipografia i el text com a base d'informació i element compositiu. 	

- Teaser i vídeo promocional.
- Normativa vigent en relació amb les llicències d'ús.
- Àmbits d'aplicació i perfils professionals del sector audiovisual.

1.2. Criteris d'avaluació

A més, els criteris d'avaluació són els següents:

<p>Competència específica 1 Explorar propostes audiovisuals diverses des d'una perspectiva inclusiva i oberta, analitzant els elements formals i comunicatius bàsics, i valorant la importància de la diversitat cultural.</p>	<p>Criteri d'avaluació 1.1 Reconèixer la funció del llenguatge audiovisual com a mitjà d'expressió i comunicació contemporani, observant-lo en diferents manifestacions culturals i artístiques.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.2 Analitzar diferents propostes audiovisuals reconeixent les seues característiques formals i comunicatives a través dels codis i formats propis del llenguatge audiovisual.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.3 Distingir els aspectes ètics de les diferents produccions audiovisuals apreciand aquelles pràctiques culturals que inclouen la diversitat i la inclusivitat com a valors fonamentals.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.4 Valorar la comunicació audiovisual com a forma expressiva i estètica i com a referent cultural i identitari, i reconèixer, a través de diferents canals i mitjans, la seua presència i el seu impacte social.</p>
<p>Competència específica 2 Elaborar propostes audiovisuals experimentant amb diferents recursos, tècniques i eines, i aplicant els codis bàsics del llenguatge visual i audiovisual en la transmissió d'idees, sentiments i emocions.</p>	<p>Criteri d'avaluació 2.1 Utilitzar els referents audiovisuals percebuts com a estímul per a les pròpies produccions, incorporant les seues característiques formals i comunicatives al propi repertori de recursos expressius.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.2 Explorar formats, tècniques i eines diverses de creació audiovisual, des del punt de vista de la sostenibilitat i explicant la intencionalitat comunicativa de les diferents propostes.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.3 Emprar recursos digitals bàsics de producció audiovisual adequant-se als objectius de les diferents propostes i respectant la normativa vigent.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.4 Crear propostes audiovisuals senzilles transmetent diferents idees, sentiments i emocions, tenint en compte el respecte a la diversitat i des d'un punt de vista inclusiu i innovador.</p>
<p>Competència específica 3 Participar de totes les fases del procés de producció audiovisual col·lectiu, assumint diferents rols amb autoexigència i compromís, aportant solucions argumentades als diferents reptes, i respectant i integrant les aportacions de la resta de participants.</p>	<p>Criteri d'avaluació 3.1 Planificar les fases de preproducció, producció i postproducció de propostes audiovisuals senzilles, individuals o col·lectives, distribuint els rols de manera inclusiva.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.2 Assumir diferents rols de manera responsable, activa i participativa, d'acord amb els objectius de les diferents funcions a exercir.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.3 Avaluar el procés de creació, expressant opinions i aportant propostes de millora de manera assertiva i constructiva.</p>
<p>Competència específica 4 Compartir les propostes audiovisuals individuals i col·lectives, a través de diferents canals i mitjans, emprant la</p>	<p>Criteri d'avaluació 4.1 Difondre les produccions audiovisuals realitzades des d'una perspectiva inclusiva i explorar els diferents mitjans i canals per adaptar-los a les característiques del projecte i de l'usuari final.</p>

terminologia pròpia de l'àrea i promovent la participació en la vida cultural del centre educatiu.	<p>Criteri d'avaluació 4.2 Conèixer la normativa vigent relativa a llicències d'ús i a protecció de la propietat intel·lectual i aplicar-la en la difusió de projectes creatius propis.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.3 Promoure la creació de propostes audiovisuals que afecten positivament el context educatiu i fomentar la participació de l'alumnat en la vida cultural del centre.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.4 Emprar adequadament la terminologia específica del llenguatge audiovisual, tant en l'apreciació de referents com en el procés de creació propi, fent servir un llenguatge inclusiu i una actitud respectuosa i proactiva.</p>
--	---

1.3. Criteris de qualificació

Els criteris de qualificació fan referència als criteris que s'estableixen per a qualificar l'evolució i desenvolupament de competències de l'alumnat. La qualificació a l'alumnat en cada trimestre s'obtindrà seguint els següents criteris:

Activitats de desenvolupament, de reforç, d'ampliació, etc; projectes en grups de treball i proves específiques; exàmens de consolidació.	80%
Observació directa, quadern del professor, fitxes de registre anecdòtic: esforç, interès, puntualitat, respecte, neteja, ordre, etc. a l'hora de treballar a classe, lliurar els treballs, aportació de material.	20%

Cada activitat, treball, examen... s'avalua a través dels criteris d'avaluació per a obtenir la nota de cadascuna d'elles. Per a obtenir la nota de l'avaluació es tindrà en compte el pes de cada activitat, treball o examen. Els criteris d'avaluació estan relacionats amb les competències específiques i aquestes amb les competències clau.

Amb aquests indicadors s'obtindrà la qualificació de cada trimestre, que es calcularà amb una xifra decimal. L'avaluació en aquesta assignatura és contínua, encara que degut a l'extensió de la programació de la matèria, a cada avaluació s'avaluaran continguts diferents, per la qual cosa és possible recuperar al llarg del curs els diferents objectius no aconseguits mitjançant la consecució dels següents. Donat el caràcter pràctic i continu de les matèries no es contemplen exàmens ni treballs de recuperació al llarg del curs.

Nota mitjana de curs. És la mitjana aritmètica calculada a partir de les notes obtingudes als tres trimestres (tenint en compte els indicadors esmentats abans) i s'obtindrà també amb una xifra decimal.

Qualificacions del butlletí. La qualificació de la nota final de curs que apareixerà al butlletí de notes serà un nombre natural que s'obté aproximant a les unitats la nota mitjana del curs. Per a fer aquesta aproximació el professorat tindrà en compte l'evolució de l'alumnat en cada cas concret.

1.4. Unitats didàctiques

Trimestre	Unitat didàctica	Bloc	Sessions
1	UD01. La comunicació audiovisual	1	6
1	UD02. La fotografia. Fotomuntatge	1	12
2	UD03. El cinema. Línia del temps	1	12
2	UD04. Elements formals de la imatge. Flipbook	2	12
3	UD05. La producció audiovisual I. Storyboard	2	11
3	UD06. La producció audiovisual II. Stop Motion	2	13

2. EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL de 2ⁿ d'ESO

2.1. Sabers bàsics

Els sabers bàsics estan formulats com els continguts mínims que l'alumnat ha de consolidar en finalitzar l'etapa. Com la matèria d'Educació plàstica Visual i Audiovisual serà present en dos cursos, s'ha reflectit de manera orientativa la gradació entre aquests, realitzant una proposta dels sabers que, amb una consecució lògica, s'aconsella introduir en el primer curs per a assegurar l'adquisició del conjunt de sabers en concloure l'etapa.

Els sabers bàsics de 2ⁿd'ESO i 3^r d'ESO d'Educació plàstica, visual i audiovisual s'agrupen en els següents blocs:

El “**Bloc 1. Percepció i anàlisi**” tracta l'exploració i interpretació de l'entorn així com l'alfabetització visual i audiovisual.

El “**Bloc 2. Experimentació i creació**” inclou l'experiència artística: tècniques i materials d'expressió gràficoplàstica i de creació visual i audiovisual, àmbits d'aplicació; l'experiència artística individual i col·lectiva: processos de treball.

Bloc 1. Percepció i anàlisi	CE1, CE2, CE4
B.1.1. Exploració i interpretació de l'entorn	
G1. Patrimoni artístic i cultura visual contemporània	
<ul style="list-style-type: none"> - Manifestacions culturals i artístiques al llarg de la història, pertanyents al patrimoni i a la cultura visual i audiovisual en entorns físics i virtuals. - Patrimoni cultural tangible. Moble: pintura, escultura, artesanía, material audiovisual. Immoble: monuments artístics, llocs històrics, conjunts arquitectònics. - Patrimoni cultural intangible. Formes d'expressió: manifestacions plàstiques i visuals. - Elements del llenguatge visual i audiovisual en les manifestacions culturals i artístiques - Els elements del llenguatge visual en manifestacions culturals i artístiques de diferents èpoques i estils. - Els elements del llenguatge audiovisual i les seues possibilitats expressives i comunicatives en imatges fixes i en moviment. - Contemporaneïtat artística: - Característiques i qualitats expressives i comunicatives dels formats, suports i materials de les pràctiques artístiques contemporànies. 	
G2. Actituds	
<ul style="list-style-type: none"> - Atenció i respecte en l'exploració de manifestacions artístiques plàstiques, visuals i audiovisuals en entorns físics i virtuals. 	
G3. Entorns digitals	
<ul style="list-style-type: none"> - Entorns virtuals d'aprenentatge (EVA) referents a les arts visuals i audiovisuals. Normativa vigent en relació a la protecció de dades, autoria i llicències d'ús. 	
G4. Utilització de la terminologia específica per a l'expressió de l'experiència d'apreciació	
<ul style="list-style-type: none"> - Per a l'expressió de les idees, emocions i experiències derivades de l'exploració de propostes culturals 	

i artístiques, i la seua descripció formal. Per a l'anàlisi i argumentació d'opinions sobre propostes artístiques visuals i audiovisuals.	
B1.2. Alfabetització visual i audiovisual	CE1, CE2
G1. Percepció visual	
-Organització del camp visual. Lleis de la percepció visual: semblança, figura-fons, proximitat, simetria, continuïtat, direcció comuna, simplicitat, igualtat i tancament. -Aspectes que intervenen en el procés perceptiu: creences, coneixements previs i emocions.	
G2. Comunicació visual i audiovisual	
-El procés comunicatiu: emissor, receptor, missatge, codi, canal, referent i context. El missatge visual i audiovisual. -Funcions i intencionalitats de la imatge: estètica, informativa, exhortativa, expressiva. -Lectura, anàlisi i interpretació d'imatges fixes i en moviment. Aspectes formals i conceptuals. Valor denotatiu i connotatiu. -La imatge en el món actual: estereotips, prejudicis i convencionalismes.	
G3. Elements configuradors del llenguatge visual i audiovisual	
-Elements morfològics: punt, línia, pla, forma, color i textura. -Elements visuals i sons del llenguatge audiovisual. Elements sintàctics.	

Bloc 2. Experimentació i creació.	
B2.1. L'experiència artística: tècniques i materials d'expressió gràficoplàstica i de creació visual i audiovisual. Àmbits d'aplicació	CE1, CE3, CE4
G1. Expressió gràficoplàstica	
-Tècniques seques i humides. Tècniques mixtes i experimentals. Materials, suports i procediments. Formats bidimensionals i tridimensionals. -Qualitats emotives i expressives dels mitjans gràficoplàstics. Possibilitats comunicatives. -Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Pintura, dibuix, escultura, il·lustració, còmic, arts decoratives, publicitat. Pràctiques artístiques contemporànies i produccions multidisciplinàries.	
G2. Dibuix geomètric	
-Geometria plana: traçats geomètrics bàsics. Instruments de dibuix tècnic. -Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Disseny i arquitectura.	
G3. Creació audiovisual	
-Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Fotografia i cinema. Videocreació i formats multidisciplinaris.	
G4. Terminologia específica de l'àrea	
-Vocabulari relatiu a processos d'experimentació, creació, difusió i avaluació de produccions creatives.	
G5. Aplicacions digitals	
-Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats a l'expressió gràficoplàstica.	
B2.2. L'experiència artística individual i col·lectiva: processos de treball	CE3, CE4, CE5
G1. Les fases del procés creatiu	
-Generació d'idees: creativitat en l'elaboració d'idees i en la presa de decisions. -Creació: disseny i producció de la proposta. Distribució de tasques: rols en el desenvolupament d'un projecte artístic col·lectiu. Funcions i comeses. -Documentació gràfica de processos. Portafolis d'evidències del procés creatiu. Estratègies de	

pensament visual.
G2. Actituds
<p>-Esforç, força de voluntat. Capacitat de concentració. Resiliència, superació d'obstacles i fracassos.</p> <p>-Respecte per la diversitat d'idees i produccions. Utilització d'un vocabulari inclusiu bàsic.</p> <p>-Tenacitat i constància en la realització i consecució de les diferents tasques.</p> <p>-Consens, respecte i empatia amb les aportacions de les companyes i companys en el procés de treball col·lectiu.</p> <p>-Cooperació i responsabilitat en la part individual per a contribuir a un objectiu comú i a la cohesió del grup.</p> <p>-Cura d'espais i materials de treball. Sostenibilitat i gestió de residus.</p>

2.2. Criteris d'avaluació

A més, els criteris d'avaluació són els següents:

<p>Competència específica 1 Analitzar de manera crítica i argumentada diferents propostes artístiques, contemporànies i d'altres èpoques, identificant, a través de diferents canals i contextos, referències socioculturals, funcionalitats i elements de contingut del patrimoni i de la cultura visual i audiovisual.</p>	<p>Criteri d'avaluació 1.1 Buscar informació, a través de diferents canals i contextos, sobre propostes artístiques diverses desenvolupant el criteri propi a partir de la seua anàlisi</p> <p>Criteri d'avaluació 1.2 Examinar propostes artístiques de l'entorn patrimonial i de la cultura visual i audiovisual, a través de recursos i agents culturals de l'entorn, trobant elements de contingut essencials.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.3 Identificar els missatges de diferents creacions artístiques classificant els elements que intervenen en la comunicació.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.4 Apreciar la diversitat de propostes en manifestacions culturals i artístiques de diferents contextos geogràfics i històrics.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.5 Relacionar els referents i elements de la contemporaneïtat artística amb els desafiaments i reptes del present, apreciand la seua aportació a la transformació social.</p>
<p>Competència específica 2 Elaborar propostes audiovisuals experimentant amb diferents recursos, tècniques i eines, i aplicant els codis bàsics del llenguatge visual i audiovisual en la transmissió d'idees, sentiments i emocions.</p>	<p>Criteri d'avaluació 2.1 Emprar vocabulari específic de l'àrea de manera correcta per a valorar l'experiència d'apreciació de diferents referents artístics.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.2 Incorporar terminologia específica de l'àrea en el procés de comunicació oral i escrita de l'experiència de creació.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.3 Compartir informació extreta de diverses fonts de forma contrastada i establir discursos i debats amb assertivitat.</p>
<p>Competència específica 3 Comunicar idees, sentiments i emocions, experimentant amb els elements del llenguatge visual i amb diferents tècniques i materials en l'elaboració de pràctiques artístiques i creatives.</p>	<p>Criteri d'avaluació 3.1 Experimentar amb diversitat de tècniques i materials adequant-se als objectius plantejats en cadascuna de les propostes, incloent possibilitats no convencionals.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.2 Emprar les possibilitats comunicatives i expressives dels formats i materials de la contemporaneïtat artística en l'elaboració de propostes creatives senzilles.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.3 Idear propostes artístiques en les quals les tècniques i materials seleccionats estiguen al servei del missatge que es pretén transmetre.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.4 Demostrar hàbits de constància i autoexigència tant en el procés com en el resultat final.</p>

	<p>Criteri d'avaluació 3.5 Incorporar els referents i elements de la contemporaneïtat artística com a estímul en propostes creatives pròpies.</p>
<p>Competència específica 4 Seleccionar de manera responsable i autònoma recursos digitals aplicats a la percepció, la investigació i la creació en el desenvolupament de propostes i projectes artístics, desenvolupant una identitat i criteri propi en un consum responsable i sostenible d'acord amb la normativa vigent.</p>	<p>Criteri d'avaluació 4.1 Buscar informació i recursos aplicats a les arts plàstiques, visuals i audiovisuals, en diferents entorns digitals.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.2 Provar diferents recursos digitals en la percepció, experimentació i creació de les diferents propostes i produccions.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.3 Conèixer la normativa vigent de protecció de dades i autoria, aplicant-la de manera responsable en la creació i difusió de continguts.</p>
<p>Competència específica 5 Crear produccions artístiques col·lectives, ateses les diferents fases del procés creatiu i aplicant els coneixements específics adquirits.</p>	<p>Criteri d'avaluació 5.1 Participar activament en la planificació de produccions artístiques multidisciplinàries, adequant les decisions adoptades als objectius del projecte i tenint en compte la perspectiva inclusiva.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.2 Crear produccions artístiques col·lectives experimentant amb diferents possibilitats expressives i comunicatives, explorant les connexions amb altres matèries.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.3 Assumir diferents rols en el procés de planificació, creació i difusió de la producció artística col·lectiva, amb actitud respectuosa i inclusiva.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.4 Explicar a la comunitat els processos de treball de manera textual, gràfica i/o audiovisual, aportant valoracions crítiques sobre el procés i resultat.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.5 Difondre les produccions artístiques col·lectives realitzades utilitzant diferents mitjans i canals.</p>

2.3. Criteris de qualificació

Els criteris de qualificació fan referència als criteris que s'estableixen per a qualificar l'evolució i desenvolupament de competències de l'alumnat. La qualificació a l'alumnat en cada trimestre s'obtindrà seguint els següents criteris:

Activitats de desenvolupament, de reforç, d'ampliació, etc; projectes en grups de treball i proves específiques; exàmens de consolidació.	80%
Observació directa, quadern del professor, fitxes de registre anecdòtic: esforç, interès, puntualitat, respecte, neteja, ordre, etc. a l'hora de treballar a classe, lliurar els treballs, aportació de material.	20%

Cada activitat, treball, examen... s'avalua a través dels criteris d'avaluació per a obtenir la nota de cadascuna d'elles. Per a obtenir la nota de l'avaluació es tindrà en compte el

pes de cada activitat, treball o examen. Els criteris d'avaluació estan relacionats amb les competències específiques i aquestes amb les competències clau.

Amb aquests indicadors s'obtindrà la qualificació de cada trimestre, que es calcularà amb una xifra decimal. L'avaluació en aquesta assignatura és contínua, encara que degut a l'extensió de la programació de la matèria, a cada avaluació s'avaluaran continguts diferents, per la qual cosa és possible recuperar al llarg del curs els diferents objectius no aconseguits mitjançant la consecució dels següents. Donat el caràcter pràctic i continu de les matèries no es contemplan exàmens ni treballs de recuperació al llarg del curs.

Nota mitjana de curs. És la mitjana aritmètica calculada a partir de les notes obtingudes als tres trimestres (tenint en compte els indicadors esmentats abans) i s'obtindrà també amb una xifra decimal.

Qualificacions del butlletí. La qualificació de la nota final de curs que apareixerà al butlletí de notes serà un nombre natural que s'obté aproximant a les unitats la nota mitjana del curs. Per a fer aquesta aproximació el professorat tindrà en compte l'evolució de l'alumnat en cada cas concret.

2.4. Unitats didàctiques

Trimestre	Unitat didàctica	Bloc	Sessions
1	UD01. Traçats geomètrics i proporció	1, 2	9
1	UD02. Polígons i circumferències	1, 2	12
1	UD03. Sistemes de representació	1, 2	9
2	UD04. Elements de l'expressió plàstica I. Punt, recta, pla	1, 2	10
2	UD05. Elements de l'expressió plàstica II. Textures i color	1, 2	10
2-3	UD06. La percepció visual	1, 2	8
3	UD07. El cartell publicitari	1, 2	7
3	UD08. El còmic	1, 2	7

3. EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL de 3^r d'ESO

3.1. Sabers bàsics

Els sabers bàsics estan formulats com els continguts mínims que l'alumnat ha de consolidar en finalitzar l'etapa. Com la matèria d'Educació plàstica Visual i Audiovisual serà present en dos cursos, s'ha reflectit de manera orientativa la gradació entre aquests, realitzant una proposta dels sabers que, amb una consecució lògica, s'aconsella introduir en el primer curs per a assegurar l'adquisició del conjunt de sabers en concloure l'etapa.

Els sabers bàsics de 2ⁿd'ESO i 3^r d'ESO d'Educació plàstica, visual i audiovisual s'agrupen en els següents blocs:

El “**Bloc 1. Percepció i anàlisi**” tracta l'exploració i interpretació de l'entorn així com l'alfabetització visual i audiovisual.

El “**Bloc 2. Experimentació i creació**” inclou l'experiència artística: tècniques i materials d'expressió gràficoplàstica i de creació visual i audiovisual, àmbits d'aplicació; l'experiència artística individual i col·lectiva: processos de treball.

Bloc 1. Percepció i anàlisi	CE1, CE2, CE4
B.1.1. Exploració i interpretació de l'entorn	
G1. Patrimoni artístic i cultura visual contemporània	
<ul style="list-style-type: none"> - Manifestacions culturals i artístiques al llarg de la història, pertanyents al patrimoni i a la cultura visual i audiovisual en entorns físics i virtuals. - Patrimoni cultural tangible. Moble: pintura, escultura, artesanía, material audiovisual. Immobile: monuments artístics, llocs històrics, conjunts arquitectònics. - Patrimoni cultural intangible. Formes d'expressió: manifestacions plàstiques i visuals. - Elements del llenguatge visual i audiovisual en les manifestacions culturals i artístiques - Els elements del llenguatge visual en manifestacions culturals i artístiques de diferents èpoques i estils. - Els elements del llenguatge audiovisual i les seues possibilitats expressives i comunicatives en imatges fixes i en moviment. - Aspectes semiològics i contextuals de les manifestacions artístiques. - Contemporaneïtat artística: - Característiques i qualitats expressives i comunicatives dels formats, suports i materials de les pràctiques artístiques contemporànies. - La creació artística com a procés d'investigació: connexió amb altres àrees de coneixement. 	
G2. Actituds	
<ul style="list-style-type: none"> - Atenció i respecte en l'exploració de manifestacions artístiques plàstiques, visuals i audiovisuals en entorns físics i virtuals. - Participació i sentit crític en l'exploració de manifestacions artístiques plàstiques, visuals i audiovisuals en entorns físics i virtuals. 	
G3. Entorns digitals	
<ul style="list-style-type: none"> - Entorns virtuals d'aprenentatge (EVA) referents a les arts visuals i audiovisuals. Normativa vigent en relació a la protecció de dades, autoria i llicències d'ús. 	

G4. Utilització de la terminologia específica per a l'expressió de l'experiència d'apreciació	
<p>- Per a l'expressió de les idees, emocions i experiències derivades de l'exploració de propostes culturals i artístiques, i la seua descripció formal. Per a l'anàlisi i argumentació d'opinions sobre propostes artístiques visuals i audiovisuals.</p> <p>-Per a l'anàlisi i argumentació d'opinions sobre propostes artístiques visuals i audiovisuals.</p>	
B1.2. Alfabetització visual i audiovisual	CE1, CE2
G1. Percepció visual	
<p>-Organització del camp visual. Lleis de la percepció visual: semblança, figura-fons, proximitat, simetria, continuïtat, direcció comuna, simplicitat, igualtat i tancament.</p> <p>-Aspectes que intervenen en el procés perceptiu: creences, coneixements previs i emocions.</p>	
G2. Comunicació visual i audiovisual	
<p>-El procés comunicatiu: emissor, receptor, missatge, codi, canal, referent i context. El missatge visual i audiovisual.</p> <p>-Funcions i intencionalitats de la imatge: estètica, informativa, exhortativa, expressiva.</p> <p>-Lectura, anàlisi i interpretació d'imatges fixes i en moviment. Aspectes formals i conceptuals. Valor denotatiu i connotatiu.</p> <p>-La imatge en el món actual: estereotips, prejudicis i convencionalismes.</p> <p>-La imatge en el món actual: realitat i ficció. La veracitat del missatge. Xarxes socials.</p>	
G3. Elements configuradors del llenguatge visual i audiovisual	
<p>-Elements morfològics: punt, línia, pla, forma, color i textura.</p> <p>-Elements dinàmics: ritme, tensió, moviment. Interacció del llenguatge visual amb altres llenguatges.</p> <p>-Elements escalars: format, dimensió, proporció i escala. Relació entre realitat i representació.</p> <p>-Sintaxi de la imatge. Esquemes compositius.</p> <p>-Elements visuals i sons del llenguatge audiovisual. Elements sintàctics.</p> <p>-Elements semàntics del llenguatge audiovisual.</p>	

Bloc 2. Experimentació i creació.	
B2.1. L'experiència artística: tècniques i materials d'expressió gràficoplàstica i de creació visual i audiovisual. Àmbits d'aplicació	CE1, CE3, CE4
G1. Expressió gràficoplàstica	
<p>-Tècniques seques i humides. Tècniques mixtes i experimentals. Materials, suports i procediments. Formats bidimensionals i tridimensionals.</p> <p>-Qualitats emotives i expressives dels mitjans gràficoplàstics. Possibilitats comunicatives.</p> <p>-Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Pintura, dibuix, escultura, il·lustració, còmic, arts decoratives, publicitat. Pràctiques artístiques contemporànies i produccions multidisciplinàries.</p>	
G2. Dibuix geomètric	
<p>-Geometria plana: traçats geomètrics bàsics. Instruments de dibuix tècnic.</p> <p>-Introducció als sistemes de representació: sistema dièdric, axonomètric i perspectiva cònica.</p> <p>-Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Disseny i arquitectura.</p>	
G3. Creació audiovisual	
<p>-Producció audiovisual. Preproducció, producció i postproducció.</p> <p>-Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Fotografia i cinema. Videocreació i formats multidisciplinaris.</p>	
G4. Terminologia específica de l'àrea	
<p>-Vocabulari relatiu a processos d'experimentació, creació, difusió i avaluació de produccions creatives.</p>	
G5. Aplicacions digitals	
<p>-Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats a l'expressió gràficoplàstica.</p> <p>-Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats al dibuix geomètric.</p> <p>-Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats a la creació audiovisual.</p>	
B2.2. L'experiència artística individual i col·lectiva: processos de treball	

CE3, CE4, CE5
G1. Les fases del procés creatiu
<p>-Generació d'idees: creativitat en l'elaboració d'idees i en la presa de decisions.</p> <p>-Investigació: cerca i anàlisi de referents.</p> <p>-Creació: disseny i producció de la proposta. Distribució de tasques: rols en el desenvolupament d'un projecte artístic col·lectiu. Funcions i comeses.</p> <p>-Avaluació: resultats en relació als objectius inicials del projecte. Anàlisi i propostes de millora.</p> <p>-Documentació gràfica de processos. Portafolis d'evidències del procés creatiu. Estratègies de pensament visual.</p>
G2. Actituds
<p>-Esforç, força de voluntat. Capacitat de concentració. Resiliència, superació d'obstacles i fracassos.</p> <p>-Respecte per la diversitat d'idees i produccions. Utilització d'un vocabulari inclusiu bàsic.</p> <p>-Tenacitat i constància en la realització i consecució de les diferents tasques.</p> <p>-Consens, respecte i empatia amb les aportacions de les companyes i companys en el procés de treball col·lectiu.</p> <p>-Cooperació i responsabilitat en la part individual per a contribuir a un objectiu comú i a la cohesió del grup.</p> <p>-Cura d'espais i materials de treball. Sostenibilitat i gestió de residus.</p>

3.2. Criteris d'avaluació

A més, els criteris d'avaluació són els següents:

<p>Competència específica 1 Analitzar de manera crítica i argumentada diferents propostes artístiques, contemporànies i d'altres èpoques, identificant, a través de diferents canals i contextos, referències socioculturals, funcionalitats i elements de contingut del patrimoni i de la cultura visual i audiovisual.</p>	<p>Criteri d'avaluació 1.1 Investigar sobre diferents propostes artístiques, a través de diferents canals, contextualitzant-les i tenint en compte les seues funcionalitats.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.2 Identificar elements de contingut essencials i funcionalitats en l'apreciació i anàlisi de referents artístics, a través de recursos i agents culturals de l'entorn, incloent canals i mitjans tecnològics.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.3 Interpretar els missatges de diferents creacions artístiques, identificant els elements que intervenen en la comunicació i extraient conclusions per a la seua aplicació en propostes creatives pròpies.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.4 Valorar amb respecte i sentit crític les manifestacions culturals i artístiques en entorns diversos, desenvolupant el criteri propi i argumentant en la construcció de l'opinió personal.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.5 Identificar els desafiaments del present a través del treball i missatges de la creació contemporània, valorant la seua contribució a la societat actual i adoptant un posicionament raonat, crític i constructiu.</p>
<p>Competència específica 2 Elaborar propostes audiovisuals experimentant amb diferents recursos, tècniques i eines, i aplicant els codis bàsics del llenguatge visual i audiovisual en la transmissió d'idees, sentiments i emocions.</p>	<p>Criteri d'avaluació 2.1 Valorar de manera argumentada diferents obres i imatges, en l'experiència d'apreciació, utilitzant el vocabulari específic de l'àrea.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.2 Comunicar, de manera oral i escrita, l'experiència de creació elaborant un discurs coherent que describa els processos de treball utilitzant terminologia pròpia de l'àrea.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.3 Argumentar amb criteri i respecte en diferents moments de discurs i debat vinculats a l'experiència d'apreciació i creació.</p>
<p>Competència específica 3 Comunicar idees, sentiments i emocions, experimentant amb els elements del llenguatge</p>	<p>Criteri d'avaluació 3.1 Seleccionar les tècniques més adequades en funció de l'objectiu plantejat en cada proposta creativa, incloent materials no convencionals.</p>

<p>visual i amb diferents tècniques i materials en l'elaboració de pràctiques artístiques i creatives.</p>	<p>Criteri d'avaluació 3.2 Seleccionar diferents formats i materials propis de les manifestacions artístiques contemporànies amb finalitat comunicativa en l'elaboració de propostes creatives.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.3 Crear propostes artístiques, relacionant les potencialitats expressives dels diferents elements que les conformen amb la finalitat comunicativa que es pretén transmetre.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.4 Consolidar hàbits de constància i autoexigència tant en el procés com en el resultat final</p> <p>Criteri d'avaluació 3.5 Emprar els referents i elements de la contemporaneïtat artística seleccionant els més adequats a la finalitat comunicativa.</p>
<p>Competència específica 4 Seleccionar de manera responsable i autònoma recursos digitals aplicats a la percepció, la investigació i la creació en el desenvolupament de propostes i projectes artístics, desenvolupant una identitat i criteri propi en un consum responsable i sostenible d'acord amb la normativa vigent.</p>	<p>Criteri d'avaluació 4.1 Seleccionar informació i recursos aplicats a les arts plàstiques, visuals i audiovisuals, en diferents entorns digitals.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.2 Emprar diferents recursos digitals per a la percepció, experimentació i creació, seleccionant els més adequats per als objectius de les diferents propostes i produccions.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.3 Aplicar bones conductes per a un consum digital responsable i sostenible, respectant les llicències d'ús i les normes vigents de protecció de dades i autoria.</p>
<p>Competència específica 5 Crear produccions artístiques col·lectives, ateses les diferents fases del procés creatiu i aplicant els coneixements específics adquirits.</p>	<p>Criteri d'avaluació 5.1 Dissenyar produccions artístiques multidisciplinàries, planificant les fases del procés de treball, adequant les decisions adoptades als objectius del projecte, tenint en compte la perspectiva inclusiva.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.2 Analitzar l'objectiu comunicatiu de les propostes artístiques col·lectives, experimentant amb diferents tècniques, materials i formats i establint connexions amb coneixements d'altres matèries.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.3 Relacionar els rols assumits durant el procés de planificació, creació i difusió de la producció artística col·lectiva, amb els diferents àmbits d'aplicació professional.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.4 Reflexionar sobre els processos de treball, utilitzant registres textuais, gràfics i/o audiovisuals, avaluant cada fase, proposant millores i exposant les conclusions a la comunitat.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.5 Planificar la promoció de les produccions artístiques col·lectives realitzades, explorant i avaluant diferents vies de difusió.</p>

3.3. Criteris de qualificació

Els criteris de qualificació fan referència als criteris que s'estableixen per a qualificar l'evolució i desenvolupament de competències de l'alumnat. La qualificació a l'alumnat en cada trimestre s'obtindrà seguint els següents criteris:

Activitats de desenvolupament, de reforç, d'ampliació, etc; projectes en grups de treball i proves específiques; exàmens de consolidació.	80%
Observació directa, quadern del professor, fitxes de registre anecdòtic: esforç, interès, puntualitat, respecte, neteja, ordre, etc. a l'hora de treballar a classe, lliurar els treballs, aportació de material.	20%

Cada activitat, treball, examen... s'avalua a través dels criteris d'avaluació per a obtenir la nota de cadascuna d'elles. Per a obtenir la nota de l'avaluació es tindrà en compte el pes de cada activitat, treball o examen. Els criteris d'avaluació estan relacionats amb les competències específiques i aquestes amb les competències clau.

Amb aquests indicadors s'obtindrà la qualificació de cada trimestre, que es calcularà amb una xifra decimal. L'avaluació en aquesta assignatura és contínua, encara que degut a l'extensió de la programació de la matèria, a cada avaluació s'avaluaran continguts diferents, per la qual cosa és possible recuperar al llarg del curs els diferents objectius no aconseguits mitjançant la consecució dels següents. Donat el caràcter pràctic i continu de les matèries no es contemplen exàmens ni treballs de recuperació al llarg del curs.

Nota mitjana de curs. És la mitjana aritmètica calculada a partir de les notes obtingudes als tres trimestres (tenint en compte els indicadors esmentats abans) i s'obtindrà també amb una xifra decimal.

Qualificacions del butlletí. La qualificació de la nota final de curs que apareixerà al butlletí de notes serà un nombre natural que s'obté aproximant a les unitats la nota mitjana del curs. Per a fer aquesta aproximació el professorat tindrà en compte l'evolució de l'alumnat en cada cas concret.

3.4. Unitats didàctiques

Trimestre	Unitat didàctica	Bloc	Sessions
1	UD01. Elements configuradors del llenguatge visual I. Punt, línia, pla	1, 2	11
1-2	UD02. Elements configuradors del llenguatge visual II. Color i textura	1, 2	16
2	UD03. Geometria aplicada a l'art	1, 2	13

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA DEL DEPARTAMENT DE DIBUIX

2-3	UD04. Perspectives axonomètrica, dièdrica i cònica.	1, 2	10
3	UD05. Fotografia	1, 2	10
3	UD06. Cinema	1, 2	9

4. EXPRESSIÓ PLÀSTICA

4.1. Sabers bàsics

Els sabers bàsics de la matèria Expressió Artística, necessaris per a adquirir le diferents competències específiques, s'estructuren a partir de tres blocs de continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals.

Els sabers bàsica de 4t d'ESO d'Expressió artística s'agrupen en els següents blocs:

El “**Bloc 1. Anàlisi**” s'articula entorn de les tres dimensions d'anàlisi de les manifestacions artístiques que permeten aprofundir en la relació entre forma i contingut, i fer conscients processos de creació que d'una altra manera no podrien evidenciar-se: la dimensió estètica, la dimensió ètica i la dimensió comunicativa. La dimensió estètica (subbloc 1.1) recull els continguts necessaris per a desenvolupar la sensibilitat i la capacitat de l'alumnat per a relacionar-se amb si mateix i amb el món. Es concreta en els elements formals que conformen el codi del llenguatge plàstic, visual i audiovisual, així com aspectes relacionats amb estils i corrents artístics sorgits a partir del segle XX i la cultura visual i audiovisual contemporània. La dimensió ètica (subbloc 1.2) agrupa els sabers que requereix l'adquisició de principis i valors d'acord amb els reptes i els desafiaments del món contemporani, la importància del respecte a la diversitat cultural i al dret a la participació en la vida cultural. Finalment, la dimensió comunicativa (subbloc 1.3) reuneix els coneixements relatius a la intencionalitat i les funcions dels diferents llenguatges artístics i a la lectura crítica d'imatges, així com als diferents àmbits d'aplicació de les arts.

El “**Bloc 2. Representació**” té un caràcter eminentment pràctic i s'estructura entorn de tres subblocs relatius als elements indispensables per al desenvolupament de produccions creatives que preveuen tant producte final com procés creatiu, i tant aspectes formals com aspectes conceptuals. Les tècniques i els procediments de creació artística (subbloc 2.1) es refereixen tant a l'àmbit de la creació gràficoplàstica com a la creació audiovisual, als llenguatges de la contemporaneïtat artística i a les aplicacions digitals. Els processos de treball (subbloc 2.2) preveuen la planificació i l'organització del procés creatiu per fases i a través de diferents estratègies metodològiques. Finalment, els eixos temàtics (subbloc 2.3) ofereixen a l'alumnat la capacitat per a relacionar les seues pròpies creacions amb els reptes del segle XXI, així com entendre i integrar la transversalitat i la dimensió social de les arts.

El “**Bloc 3. Comunicació i difusió**” presenta els mitjans gràfics, així com visuals i audiovisuals a través dels quals es pot compartir el producte creatiu (subbloc 3.1). D'altra banda, inclou les estratègies comunicatives (subbloc 3.2) que integren la terminologia específica de l'àrea i proporcionarà a l'alumnat recursos per a argumentar i justificar les seues idees entorn de les manifestacions artístiques, tant pròpies com alienes. Finalment, Espais culturals i artístics (subbloc 3.3), es refereix a la identificació d'aquests diferents espais i a les connexions que cal establir amb l'entorn i amb les possibilitats que aquest ofereix. Es recull així mateix el dret a la participació en la vida cultural i la idea de democratització cultural.

Bloc 1. Percepció i anàlisi	CE1, CE2, CE5
SB.1.1. Dimensió estètica	
<ul style="list-style-type: none"> -Elements formals: llenguatge visual i audiovisual. Elements morfològics (punt, línia, pla, color, textura, llum), dinàmics (moviment, ritme, tensió) i escalars (dimensió, format, escala i proporció). -Estils i corrents artístics a partir del segle XX. Avantguardes artístiques. Propostes interdisciplinàries. -Cultura visual i audiovisual contemporània. La imatge en el món contemporani. Publicitat i contrapublicitat. Disseny disruptiu. Fotografia i identitat. 	
SB 1.2. Dimensió ètica	
<ul style="list-style-type: none"> -Elements ètics en la representació. Perspectiva de gènere, multiculturalitat, sostenibilitat, diversitat estètica. -Respecte cap a la diversitat cultural. -Els reptes del segle XXI i la seua presència en l'art. -Dret a la participació en la vida cultural. 	
SB 1.3. Dimensió comunicativa	
<ul style="list-style-type: none"> -Elements comunicatius i expressius de la imatge. La comunicació visual. -Finalitat i intencionalitat de les imatges. Funció de les imatges: expressiva, estètica, exhortativa, etc. -Lectura crítica de les imatges. Veritat i postveritat. -Àmbits d'aplicació. Professions i estudis vinculats a la producció cultural i artística. Publicitat. Disseny gràfic, de producte, de moda, d'interiors i escenografia. -Llenguatges artístics. Interaccions entre disciplines. -La dimensió social de l'art. 	

Bloc 2. Representació	CE1, CE3
SB 2.1. Tècniques i materials de creació artística	
<ul style="list-style-type: none"> -Tècniques i procediments de representació artística. Tècniques graficoplàstiques. Mitjans visuals i audiovisuals. Animació. Videoart. Aplicacions digitals. Llenguatges de creació contemporània. Pràctiques artístiques multidisciplinàries. El gest i l'instrument. -Materials de creació artística. Sostenibilitat. Qualitats i possibilitats comunicatives. Possibilitats del context. Relació entre material i significat. L'art del reciclatge. Prevenció i gestió responsable de residus. 	
SB 2.2. Processos de treball	
<ul style="list-style-type: none"> -Estratègies i processos de pensament creatiu i divergent. -Organització del procés creatiu. -Criteris de planificació de projectes. Fases de treball i estratègies metodològiques. Estratègies de gestió del treball en equip. 	

Bloc 3. Comunicació i difusió	CE4
SB 3.1. Mitjans gràfics, digitals i audiovisuals	
-Mitjans i canals de registre i difusió digitals. Normativa d'ús vigent. Drets d'autoria. -Relatoria gràfica. Mètodes de registre, difusió i avaluació gràfics i audiovisuals.	
SB 3.2. Estratègies comunicatives	
-Terminologia específica de l'àrea. -Estratègies per a l'argumentació i la justificació de criteris. -Assertivitat, capacitat d'escolta i llenguatge inclusiu.	
SB 3.3. Espais culturals i artístics	
-Museus i centres de producció cultural i artística. -Teatres, cinemes i auditoris. -Espais no convencionals. -Plataformes digitals.	

4.2. Criteris d'avaluació

A més, els criteris d'avaluació són els següents:

<p>Competència específica 1 Representar idees, sentiments i emocions en propostes creatives, seleccionant tècniques, materials i mitjans artístics adequats a la finalitat comunicativa.</p>	<p>Criteri d'avaluació 1.1 Seleccionar les tècniques i els materials més adequats a la finalitat comunicativa en els processos de creació artística utilitzant de manera deliberada les possibilitats expressives dels elements del llenguatge visual i audiovisual.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.2 Justificar l'adequació de les tècniques i els materials utilitzats al missatge que es desitja comunicar.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.3 Utilitzar diversitat de tècniques i materials, incloent-hi els mitjans digitals, en la representació d'idees, emocions i sentiments, prenent en consideració el criteri de sostenibilitat.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.4 Valorar la consecució dels processos de treball i la qualitat dels acabats com a part indispensable del procés de creació fomentant l'autoexigència i l'autocrítica.</p>
<p>Competència específica 2 Analitzar la dimensió ètica, estètica i comunicativa de les propostes creatives pròpies establint relacions amb referents artístics i culturals diversos des d'una perspectiva inclusiva</p>	<p>Criteri d'avaluació 2.1 Relacionar les produccions artístiques pròpies amb altres referents artístics classificant i establint connexions entre els seus elements temàtics i formals.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.2 Argumentar, de manera raonada i respectuosa, els criteris formals i conceptuals de les pròpies creacions utilitzant la terminologia específica de l'àrea.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.3 Integrar la perspectiva de gènere, multicultural, inclusiva i sostenible en les pròpies creacions i valorar la dimensió ètica com a part inherent a la producció artística</p>
<p>Competència específica 3 Emprendre processos de creació artística que promoguen la transversalitat de la cultura i les arts, la seua connexió</p>	<p>Criteri d'avaluació 3.1 Incorporar continguts propis de diferents disciplines en els processos de creació artística establint connexions entre multiplicitat de sabers.</p>

<p>amb multiplicitat de sabers i la seua relació amb els reptes del segle XXI</p>	<p>Criteri d'avaluació 3.2 Integrar temàtiques de rellevància social, personal i ètica en les creacions pròpies vinculant les pròpies produccions creatives amb els reptes del present.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.3 Dissenyar cadascuna de les fases del procés creatiu de manera coherent a la seua intenció comunicativa, detectar les necessitats de l'entorn i optimitzar els recursos disponibles</p> <p>Criteri d'avaluació 3.4 Participar en processos col·lectius de creació artística, implicant-se en les diferents fases de treball i assumint de manera proactiva els diferents rols i tasques assignats.</p>
<p>Competència específica 4 Compartir les produccions artístiques pròpies a través de diferents canals i contextos, justificant la selecció d'idees, tècniques, eines i processos, i promovent la participació en la vida cultural de l'entorn.</p>	<p>Criteri d'avaluació 4.1 Planificar la difusió de les diferents produccions artístiques, seleccionant els canals més adequats per a exposar-les segons les característiques del projecte i implicant la comunitat educativa</p> <p>Criteri d'avaluació 4.2 Utilitzar la normativa vigent en l'ús de recursos TIC i entorns virtuals per a difondre els projectes, promovent una identitat digital respectuosa.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.3 Avaluar el producte final, justificant les decisions preses en el procés de treball i rebent amb obertura les opinions alienes i les propostes de millora.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.4 Promoure la participació en la vida cultural difonent les produccions artístiques pròpies i establint relacions amb centres de producció cultural de l'entorn</p>
<p>Competència específica 5 Valorar la contribució de la pràctica artística al desenvolupament social, cultural i econòmic, i a la construcció de la identitat individual i col·lectiva, identificant els seus múltiples llenguatges i àmbits d'aplicació.</p>	<p>Criteri d'avaluació 5.1 Identificar els principals sectors professionals de les arts integrant la seua contribució a la societat, la cultura i l'economia.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.2 Argumentar la importància de la diversitat i la sostenibilitat cultural en el desenvolupament de la identitat individual i col·lectiva.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.3 Valorar la diversitat de llenguatges d'expressió artística, participant de l'experiència d'apreciació i creació en processos creatius individuals i col·lectius.</p>

4.3. Criteris de qualificació

Els criteris de qualificació fan referència als criteris que s'estableixen per a qualificar l'evolució i desenvolupament de competències de l'alumnat. La qualificació a l'alumnat en cada trimestre s'obtindrà seguint els següents criteris:

<p>Activitats de desenvolupament, de reforç, d'ampliació, etc; projectes en grups de treball i proves específiques; exàmens de consolidació.</p>	<p>80%</p>
<p>Observació directa, quadern del professor, fitxes de registre anecdòtic: esforç, interès, puntualitat, respecte, neteja, ordre, etc. a l'hora de treballar a classe, lliurar els treballs, aportació de material.</p>	<p>20%</p>

Cada activitat, treball, examen... s'avalua a través dels criteris d'avaluació per a obtenir la nota de cadascuna d'elles. Per a obtenir la nota de l'avaluació es tindrà en compte el pes de cada activitat, treball o examen. Els criteris d'avaluació estan relacionats amb les competències específiques i aquestes amb les competències clau.

Amb aquests indicadors s'obtindrà la qualificació de cada trimestre, que es calcularà amb una xifra decimal. L'avaluació en aquesta assignatura és contínua, encara que degut a l'extensió de la programació de la matèria, a cada avaluació s'avaluaran continguts diferents, per la qual cosa és possible recuperar al llarg del curs els diferents objectius no aconseguits mitjançant la consecució dels següents. Donat el caràcter pràctic i continu de les matèries no es contemplen exàmens ni treballs de recuperació al llarg del curs.

Nota mitjana de curs. És la mitjana aritmètica calculada a partir de les notes obtingudes als tres trimestres (tenint en compte els indicadors esmentats abans) i s'obtindrà també amb una xifra decimal.

Qualificacions del butlletí. La qualificació de la nota final de curs que apareixerà al butlletí de notes serà un nombre natural que s'obté aproximant a les unitats la nota mitjana del curs. Per a fer aquesta aproximació el professorat tindrà en compte l'evolució de l'alumnat en cada cas concret.

4.4. Unitats didàctiques

Trimestre	Unitat didàctica	Bloc	Sessions
1	UD01. Anàlisi de les formes. Línies i color	1	15
1	UD02. Composició i disseny	3	5
1	UD03. Estudi artistes segle XX. Collage	2	5
1	UD04. Color. Autoretrat-pop art	3	12
2	UD05. Traçats geomètrics fonamentals. Polígons, enllaços i tangències	2	12
2	UD06. Fonaments del disseny. Disseny gràfic. Cartell Sant Jordi	4	8
2	UD07. Disseny industrial i de producte	1	10
2	UD08. Sistemes de representació I	4	7
3	UD09. Sistemes de representació II	2	12
3	UD010. Llenguatge audiovisual. Fotografia	3	7
3	UD011. Imatge en moviment. StopMotion	1	10

5. DIBUIX TÈCNIC I

5.1. Sabers bàsics

Els sabers bàsics de Dibuix Tècnic I 1^r de Batxillerat s'agrupen en els següents blocs:

En el bloc “**Geometria mètrica**” es presenten els sabers relacionats amb la resolució de problemes sobre el pla, des d'una perspectiva històrica i en els diferents contextos en els quals està present: arquitectura, enginyeria i arts plàstiques. També es planteja la relació del dibuix tècnic i les matemàtiques i l'ús de la terminologia pròpia d'aquest àmbit disciplinari.

En el bloc “**Geometria projectiva i normalització. Sistemes AD**” es recullen els sabers necessaris per a representar gràficament la realitat espacial, expressar amb precisió les solucions a un problema constructiu o interpretar-les per a la seua execució. Així, s'hi inclouen els diferents sistemes de representació, les normes UNO i ISO, i els sistemes CAD.

Bloc 1. Geometria mètrica	
B.1.1. Desenvolupament històric del dibuix tècnic	CE1, CE2, CE3, CE5
G1. Breu recorregut històric	
-Tales, Pitàgores, Euclides, Hipàtia d'Alexandria. -Camps d'acció i aplicacions: dibuix arquitectònic mecànic, elèctric i electrònic, geològic, urbanístic, etc.	
G2. Elements del dibuix tècnic en les formes de l'arquitectura, l'enginyeria i altres àmbits artístics	
-Elements geomètrics en conjunts arquitectònics de diferents èpoques i estils. -Geometria en les arts plàstiques -Formes geomètriques en peces industrials	
G3. Instrumental de dibuix tècnic. Terminologia	
-Instrumental tradicional. Principals eines i usos. -Terminologia específica de la matèria.	
G4. Actituds	
-Respecte i interès per referents arquitectònics històrics i altres obres plàstiques.	
B.1.2. Construccions geomètriques	CE1, CE2, CE5
G1. Llocs geomètrics	
-Operacions bàsiques amb segments i angles. -Arc capaç. Aplicacions dels llocs geomètrics a les construccions fonamentals.	
G2. Transformacions geomètriques	
-Isomètriques i isogonals: translació, gir, simetria i homotècia.	
G3. Polígons	
-Triangles, quadrilàters i polígons regulars. Propietats i mètodes de construcció.	
G4. Tangències i corbes	
-Tangències bàsiques. Traçat amb eines digitals i sense. -Corbes tècniques. Ovals i ovoides. Espirals.	

G5. Actituds
-Rigor en els raonaments i precisió, claredat i netedat en les execucions. -Resolució de tangències i corbes amb programari digital.

Bloc 2. Geometria projectiva i normalització. Sistemes CAD	
B.2.1. Sistemes de representació	CE1, CE2, CE3, CE5
G1. Sistema dièdric	
-Punt, recta i pla. Tipologia. Alfabet i pertinences. -Interseccions. Paral·lelisme, perpendicularitat i distàncies.	
G2. Sistema axonomètric ortogonal i oblic	
-Perspectives isomètrica i cavallera. Eixos i coeficients de reducció. -Elements bàsics: punt, recta i pla. -Representació de figures i sòlids senzills.	
G3. Sistema acotat	
-Fonaments i elements bàsics.	
G4. Sistema cònic	
-Fonaments i elements del sistema. Perspectiva frontal i obliqua. Representació de figures planes.	
G5. Aplicacions digitals	
-Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats als sistemes de representació.	
B.2.2. Normalització i documentació gràfica de projectes CE2, CE3, CE4, CE5	
G1. Normalització	
-Escala gràfica. Construcció i ús. -Concepte de normalització. Les normes fonamentals UNO i ISO. Aplicacions de la normalització: simbologia industrial i arquitectònica. -Elecció de vistes necessàries. Línies normalitzades. Acotació. -Representació de cossos i peces industrials senzilles.	
G2. Projectes de col·laboració	
-Disseny, ecologia i sostenibilitat.	
G3. Sistemes CAD	
-Aplicacions vectorials 2D-3D. Eines i taulers bàsics. -Fonaments de disseny de peces en tres dimensions.	
G4. Actituds	
-Respecte i empatia amb les aportacions de les companyes i companys en el procés de treball col·lectiu. -Cooperació i responsabilitat en la part individual per a contribuir a un objectiu comú i a la cohesió del grup. -Cura d'espais i materials de treball. Sostenibilitat.	

5.2. Criteris d'avaluació

A més, els criteris d'avaluació són els següents:

Competència específica 1 Analitzar la relació entre les matemàtiques i el dibuix geomètric en elements arquitectònics, d'enginyeria	Criteri d'avaluació 1.1 Relacionar les matemàtiques i el dibuix geomètric, valorant la seua importància en diferents camps com l'arquitectura, l'enginyeria o altres àmbits artístics al llarg de la història.
---	--

<p>o d'altres àmbits artístics al llarg de la història i atenent la diversitat cultural.</p>	<p>Criteri d'avaluació 1.2 Identificar estructures geomètriques bàsiques a partir de referents arquitectònics del nostre patrimoni monumental.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.3 Manejar correctament els principals instruments de dibuix tècnic, distingint la seua funció i terminologia específica.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.4 Comparar la presència del dibuix geomètric en diferents cultures i relacionar-lo amb el context social, des d'una perspectiva de gènere entre altres</p>
<p>Competència específica 2 Resoldre gràficament operacions matemàtiques, relacions, construccions i transformacions, aplicant fonaments de geometria mètrica a través de raonaments inductius, deductius i lògics.</p>	<p>Criteri d'avaluació 2.1 Solucionar gràficament càlculs matemàtics i transformacions bàsiques aplicant conceptes i propietats de la geometria plana.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.2 Traçar gràficament construccions poligonals basant-se en les seues propietats i mostrant interès per la precisió, claredat i netedat.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.3 Resoldre amb precisió exercicis de tangències mitjançant tècniques gràfiques i digitals.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.4 Construir corbes tècniques lligades al concepte de tangència amb precisió en els diferents enllaços.</p>
<p>Competència específica 3 Representar la realitat tridimensional sobre la superfície del pla mitjançant els diferents sistemes de representació, considerant la importància del dibuix en arquitectura, enginyeria, disseny i altres àmbits artístics.</p>	<p>Criteri d'avaluació 3.1 Representar elements bàsics en l'espai mitjançant sistema dièdric, determinant la seua relació de pertinença, posició i distància.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.2 Solucionar problemes d'intersecció, paral·lelisme, perpendicularitat i distàncies en sistema dièdric.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.3 Definir elements i figures planes en sistema axonomètric i cònic, valorant la seua importància com a mètodes de representació espacial.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.4 Representar i interpretar elements bàsics en el sistema acotat fent ús dels seus fonaments.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.5 Valorar el rigor gràfic de les representacions i les aplicacions digitals basades en sistemes de representació.</p>
<p>Competència específica 4 Documentar gràficament projectes arquitectònics i d'enginyeria, aplicant les normes UNO i ISO de manera apropiada i valorant la importància del croquis en la fase inicial d'un projecte. .</p>	<p>Criteri d'avaluació 4.1 Documentar gràficament objectes senzills mitjançant les seues vistes acotades aplicant la normativa UNO i ISO en la utilització de sintaxis, escales i formats, valorant la importància d'usar un llenguatge tècnic comú.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.2 Utilitzar el croquis i l'esbós com a elements de reflexió en l'aproximació i la indagació d'alternatives i solucions als processos de treball.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.3 Apreciar la netedat i claredat dels traçats, respectant les vistes mínimes necessàries.</p>
<p>Competència específica 5 Participar en projectes col·lectius de creació digital d'objectes i espais en dues i tres dimensions mitjançant l'ús de programes específics CAD, valorant les aportacions de tots els membres de l'equip.</p>	<p>Criteri d'avaluació 5.1 Crear figures planes mitjançant programes informàtics de dibuix vectorial usant les eines que aporten i les tècniques associades.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.2 Representar digitalment sòlids tridimensionals mitjançant eines digitals 3D bàsiques.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.3 Dissenyar peces buscant la netedat i claredat de formes, utilitzant les eines CAD més adequades.</p>

5.3. Criteris de qualificació

Els criteris de qualificació fan referència als criteris que s'estableixen per a qualificar l'evolució i desenvolupament de competències de l'alumnat. La qualificació a l'alumnat en cada trimestre s'obtindrà seguint els següents criteris:

Activitats de desenvolupament, de reforç, d'ampliació, etc; proves específiques; exàmens de consolidació.	95%
Observació directa, quadern del professor, fitxes de registre anecdòtic: esforç, interès, puntualitat, respecte, neteja, ordre, etc. a l'hora de treballar a classe, lliurar els treballs, aportació de material.	5%

Amb aquests indicadors s'obtindrà la nota mitjana i la qualificació de cada trimestre, que es calcularà amb una xifra decimal.

A cada avaluació l'alumnat que haja treballat a classe i que haja entregat totes les activitats proposades tindrà un examen de recuperació si no ha aconseguit superar-la. El professorat farà un seguiment personal de l'alumnat suspès facilitant exercicis i resolent dubtes.

Nota mitjana de curs. És la mitjana aritmètica calculada a partir de les notes obtingudes als tres trimestres (tenint en compte els indicadors esmentats abans) i s'obtindrà també amb una xifra decimal.

Qualificacions del butlletí. La qualificació de la nota final de curs que apareixerà al butlletí de notes serà un nombre natural que s'obté aproximant a les unitats la nota mitjana del curs. Per a fer aquesta aproximació el professorat tindrà en compte l'evolució de l'alumnat en cada cas concret.

Avaluació extraordinària de juliol. Per a aquell alumnat que no haja estat qualificat favorablement al juny. L'alumnat que obtinga una nota mitjana de les tres avaluacions inferior a 5, suspensarà l'assignatura en juny i podrà recuperar-la a l'avaluació extraordinària de juliol.

5.4. Unitats didàctiques

Trimestre	Unitat didàctica	Bloc	Sessions
1	UD01. Art i geometria.	1	4
1	UD02. Traçats fonamentals i llocs geomètrics.	1	5
1	UD03. Polígons	1	10
1	UD04. Relacions i transformacions geomètriques. Proporcionalitat i escales.	1	8
1	UD05. Tangències i enllaços.	1	12
1	UD06. Corbes tècniques.	1	6
2	UD07. Corbes còniques.	1	10
2	UD08. Sistema dièdric: punt, recta, pla	1	18
2	UD09. Sistema dièdric: interseccions, paral·lelisme i perpendicularitat. Distàncies.	2	18
3	UD10. Introducció al Sistema acotat.	2	4
3	UD11. Sistema axonomètric ortogonal i oblic	2	16
3	UD12. Normalització i acotació.	2	14
3	UD13. Sistema cònic.	2	8

6. DIBUIX TÈCNIC II

6.1. Sabers bàsics

Els sabers bàsics de Dibuix Tècnic II de 2ⁿ de Batxillerat s'agrupen en els següents blocs:

En el bloc “**Geometria mètrica**” es presenten els sabers relacionats amb la resolució de problemes sobre el pla, des d'una perspectiva històrica i en els diferents contextos en els quals està present: arquitectura, enginyeria i arts plàstiques. També es planteja la relació del dibuix tècnic i les matemàtiques i l'ús de la terminologia pròpia d'aquest àmbit disciplinari.

En el bloc “**Geometria projectiva i normalització. Sistemes AD**” es recullen els sabers necessaris per a representar gràficament la realitat espacial, expressar amb precisió les solucions a un problema constructiu o interpretar-les per a la seua execució. Així, s'hi inclouen els diferents sistemes de representació, les normes UNO i ISO, i els sistemes CAD.

Bloc 1. Geometria mètrica	
B.1.1. Desenvolupament històric del dibuix tècnic	CE1, CE2, CE3, CE5
G1. Breu recorregut històric	
-La geometria en l'arquitectura i l'enginyeria des de la Revolució Industrial. Els avanços en el desenvolupament tecnològic i en les tècniques digitals aplicades a la construcció de noves formes. -Camps d'acció i aplicacions: dibuix arquitectònic mecànic, elèctric i electrònic, geològic, urbanístic, etc.	
G2. Elements del dibuix tècnic en les formes de l'arquitectura, l'enginyeria i altres àmbits artístics	
-Formes geomètriques en peces industrials	
G3. Instrumental de dibuix tècnic. Terminologia	
-Programari de disseny assistit per ordinador. Comparativa amb eines tradicionals. -Terminologia específica de la matèria.	
G4. Actituds	
-Respecte i interès per referents arquitectònics històrics i altres obres plàstiques. -Identificació de construccions de dibuix tècnic en peces industrials.	
B.1.2. Construccions geomètriques	CE1, CE2, CE5
G1. Llocs geomètrics	
-Arc capaç. Aplicacions dels llocs geomètrics a les construccions fonamentals. -Potència d'un punt respecte a una circumferència. Eix radical i centre radical.	
G2. Transformacions geomètriques	
-Projectives: homologia i afinitat. Inversió	
G3. Polígons	
-Triangles, quadrilàters i polígons regulars. Propietats i mètodes de construcció. -Equivalència entre polígons.	

G4. Tangències i corbes
-Tangències bàsiques. Traçat amb eines digitals i sense. -Tangències mitjançant potència i inversió. -Corbes còniques: el·lipse, hipèrbola i paràbola. Rectes tangents. Traçat amb eines digitals i sense.
G5. Actituds
-Rigor en els raonaments i precisió, claredat i netedat en les execucions. -Resolució de tangències i corbes amb programari digital.

Bloc 2. Geometria projectiva i normalització. Sistemes CAD	
B.2.1. Sistemes de representació	CE1, CE2, CE3, CE5
G1. Sistema dièdric	
-Punt, recta i pla. Tipologia. Alfabet i pertinences. -Interseccions. Paral·lelisme, perpendicularitat i distàncies. -Abatiments, girs i canvis de pla. Vertaderes magnituds. Figures contingudes en plans. -Poliedres: tetraedre, hexaedre i octaedre. -Superfícies radiades: piràmides i prismes. Seccions planes. -Cossos de revolució rectes: cons i cilindres.	
G2. Sistema axonomètric ortogonal i oblic	
-Perspectives isomètrica i cavallera. Eixos i coeficients de reducció. -Representació de figures i sòlids senzills. -Representació de sòlids amb corbes.	
G3. Sistema acotat	
-Resolució de problemes de cobertes senzilles. Representació de perfils o seccions de terreny a partir de les seues corbes de nivell	
G4. Sistema cònic	
-Representació de sòlids i formes tridimensionals a partir de les seues vistes dièdriques.	
G5. Aplicacions digitals	
-Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats als sistemes de representació. -Representacions físiques i virtuals de poliedres platònics.	
B.2.2. Normalització i documentació gràfica de projectes	CE2, CE3, CE4, CE5
G1. Normalització	
-Escala gràfica. Construcció i ús. -Concepte de normalització. Les normes fonamentals UNO i ISO. Aplicacions de la normalització: simbologia industrial i arquitectònica. -Elecció de vistes necessàries. Línies normalitzades. Acotació. -Representació de cossos i peces industrials senzilles. -Croquis i plànols de taller. Talls, seccions i ruptures.	
G2. Projectes de col·laboració	
-Elaboració de la documentació gràfica d'un projecte d'enginyeria o arquitectònic senzill. -Plans de muntatge senzills. Elaboració i interpretació	
G3. Sistemes CAD	
-Modelatge de caixa. Operacions bàsiques amb primitives. -Aplicacions de treball en grup per a conformar peces complexes a partir d'altres més senzilles.	
G4. Actituds	
-Respecte i empatia amb les aportacions de les companyes i companys en el procés de treball col·lectiu. -Cooperació i responsabilitat en la part individual per a contribuir a un objectiu comú i a la cohesió del grup.	

-Cura d'espais i materials de treball. Sostenibilitat.

6.2. Criteris d'avaluació

A més, els criteris d'avaluació són els següents:

<p>Competència específica 1 Analitzar la relació entre les matemàtiques i el dibuix geomètric en elements arquitectònics, d'enginyeria o d'altres àmbits artístics al llarg de la història i atenent la diversitat cultural.</p>	<p>Criteri d'avaluació 1.1 Analitzar l'evolució de les estructures geomètriques i dels elements tècnics en l'arquitectura i enginyeria contemporànies, valorant la influència del progrés tecnològic i de les tècniques digitals de representació i modelatge.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.2 Identificar i recrear construccions geomètriques en peces industrials del nostre entorn, valorant l'aplicació pràctica del dibuix tècnic.</p> <p>Criteri d'avaluació 1.3 Comparar instruments, material i terminologia de dibuix tècnic amb eines de programari digital de disseny.</p>
<p>Competència específica 2 Resoldre gràficament operacions matemàtiques, relacions, construccions i transformacions, aplicant fonaments de geometria mètrica a través de raonaments inductius, deductius i lògics.</p>	<p>Criteri d'avaluació 2.1 Resoldre figures planes aplicant transformacions geomètriques i valorant la seua utilitat en els sistemes de representació.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.2 Construir polígons amb equivalència d'àrees, aplicant proporcionalitat i valorant la claredat i netedat dels dibuixos.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.3 Resoldre tangències aplicant els conceptes de potència i inversió, valorant la precisió del traçat gràfic i digital.</p> <p>Criteri d'avaluació 2.4 Traçar corbes còniques i les seues rectes tangents aplicant propietats i mètodes de construcció amb eines digitals i sense.</p>
<p>Competència específica 3 Representar la realitat tridimensional sobre la superfície del pla mitjançant els diferents sistemes de representació, considerant la importància del dibuix en arquitectura, enginyeria, disseny i altres àmbits artístics.</p>	<p>Criteri d'avaluació 3.1 Resoldre problemes geomètrics mitjançant abatiments, girs i canvis de pla, i obtenir vertaderes magnituds.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.2 Representar cossos geomètrics i de revolució aplicant els fonaments del sistema dièdric, així com seccions planes en aquests.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.3 Recrear la realitat tridimensional mitjançant la representació de sòlids en perspectives axonomètriques i còniques, utilitzant els coneixements específics d'aquests sistemes de representació.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.4 Desenvolupar projectes gràfics senzills d'arquitectura o topografia mitjançant el sistema acotat.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.5 Valorar el rigor gràfic de les representacions i la recreació digital de sòlids.</p>
<p>Competència específica 4 Documentar gràficament projectes arquitectònics i d'enginyeria, aplicant les normes UNO i ISO de manera apropiada i valorant la importància del croquis en la fase inicial d'un projecte.</p>	<p>Criteri d'avaluació 4.1 Elaborar la documentació gràfica apropiada per a projectes de diferents camps, formalitzant i definint dissenys tècnics de realització i plànols de conjunt, segons la normativa UNO i ISO.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.2 Emprar croquis per a l'estudi de talls, seccions i ruptures en el disseny de peces industrials.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.3 Valorar la netedat, claredat i resolució de la delineació normalitzada.</p>
<p>Competència específica 5 Participar en projectes col·lectius de creació digital d'objectes i espais en dues i tres dimensions mitjançant l'ús de programes</p>	<p>Criteri d'avaluació 5.1 Representar objectes i construccions mitjançant aplicacions CAD, valorant les possibilitats que aquestes eines aporten al dibuix i al treball col·laboratiu.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.2 Recrear virtualment peces en tres dimensions aplicant operacions algebraïques entre primitives per a la presentació de projectes en grup.</p>

específics CAD, valorant les aportacions de tots els membres de l'equip.	Criteri d'avaluació 5.3 Dissenyar digitalment conjunts mecànics cuidant la presentació, la claredat i la simplicitat del producte final, així com la documentació tècnica necessària.
--	---

6.3. Criteris de qualificació

Els criteris de qualificació fan referència als criteris que s'estableixen per a qualificar l'evolució i desenvolupament de competències de l'alumnat. La qualificació a l'alumnat en cada trimestre s'obtindrà seguint els següents criteris:

Activitats de desenvolupament, de reforç, d'ampliació, etc; proves específiques; exàmens de consolidació.	95%
Observació directa, quadern del professor, fitxes de registre anecdòtic: esforç, interès, puntualitat, respecte, neteja, ordre, etc. a l'hora de treballar a classe, lliurar els treballs, aportació de material.	5%

Amb aquests indicadors s'obtindrà la nota mitjana i la qualificació de cada trimestre, que es calcularà amb una xifra decimal.

A cada avaluació l'alumnat que haja treballat a classe i que haja entregat totes les activitats proposades tindrà un examen de recuperació si no ha aconseguit superar-la. El professorat farà un seguiment personal de l'alumnat suspès facilitant exercicis i resolent dubtes.

Nota mitjana de curs. És la mitjana aritmètica calculada a partir de les notes obtingudes als tres trimestres (tenint en compte els indicadors esmentats abans) i s'obtindrà també amb una xifra decimal.

Qualificacions del butlletí. La qualificació de la nota final de curs que apareixerà al butlletí de notes serà un nombre natural que s'obté aproximant a les unitats la nota mitjana del curs. Per a fer aquesta aproximació el professorat tindrà en compte l'evolució de l'alumnat en cada cas concret.

Avaluació extraordinària de juliol. Per a aquell alumnat que no haja estat qualificat favorablement al juny. L'alumnat que obtinga una nota mitjana de les tres avaluacions inferior a 5, suspèn l'assignatura en juny i podrà recuperar-la a l'avaluació extraordinària de juliol.

6.4. Unitats didàctiques

Trimestre	Unitat didàctica	Bloc	Sessions
1	UD01. Llocs geomètrics. Polígons	1	10
1	UD02. Transformacions geomètriques. Homologies	1	12
1	UD03. Potència. Tangències	1	12
1	UD04. Corbes còniques	1	12
2	UD05. Sistema Dièdric I: punt, recta i pla. Interseccions. Paral·lelisme i perpendicularitat. Angles. Distàncies.	2	18
2	UD06. Sistema Dièdric II: Vertadera magnitud. Abatiments. Canvis de pla. Poliedres i seccions	2	24
2	UD07. Sistema acotat	2	3
3	UD08. Sistemes axonomètrics ortogonals	2	10
3	UD09. Sistema cònic	2	5
3	UD10. Normalització i acotació	2	10

7. DIBUIX ARTÍSTIC I

7.1. Sabers bàsics

Els continguts de 1^r de Batxillerat de Dibuix Artístic I s'agrupen en els següents blocs:

En el bloc 1 “**Concepte i història del dibuix**”, es proposa un acostament al dibuix com a mitjà d'expressió, que ha tingut un paper fonamental en la història de l'art, la generació del patrimoni cultural, i que està íntimament lligat a diversos àmbits disciplinars com és l'estudi i representació de l'entorn natural o construït, o de la figura humana.

En el bloc 2 “**L'expressió gràfica i els seus recursos elementals**”, es facilita a l'alumnat una formació preparatòria sobre els elements propis de l'expressió gràfica i el seu llenguatge, a través de les seues qualitats comunicatives, i es pretén fomentar l'ús de les mateixes com a mitjà d'expressió. En el primer curs d'una manera més pràctica, i en el segon curs amb intencions comunicatives, aprofundint en els continguts del primer curs i dotant a les obres d'identitat personal amb finalitats expressives.

En el bloc 3 “**La percepció visual**”, s'estableixen les relacions del dibuix amb els mecanismes de percepció de la realitat, fonamental per a observar amb atenció, i poder així, recrear idees i entendre el món amb una visió global. En el primer curs es treballa sobre les nocions bàsiques a partir del perfil d'eixida de l'alumnat en EPVA de 3r d'ESO, i en el segon curs s'aprofundeix en la percepció visual lligada a altres blocs, com per exemple el del color, la composició, o la retentiva visual.

En el bloc 4 “**Composició i ordenació de l'espai**”, s'al·ludeix als principis bàsics per a la generació d'obres artístiques, des de la perspectiva del dibuix. S'integra a més el dibuix com a mètode de treball, d'anàlisi i de síntesi de la realitat. En aquest bloc també es relaciona el dibuix amb altres disciplines, especialment en el segon curs, com és la fotografia.

El bloc 5 “**El volum: La llum, el clarobscur i la perspectiva**” s'aproxima a l'alumnat a l'observació, anàlisi i representació de l'espai tridimensional, relacionant-lo tant amb obres d'art, com amb l'espai construït, la naturalesa, el paisatgisme o l'arquitectura.

El bloc 6 “**Materials i tècniques d'expressió artística**”, proporciona a l'alumnat els coneixements sobre els elements amb els quals començar a treballar, la seua compatibilitat, els seus usos tradicionals i contemporanis, inclosos els mitjans digitals.

En aquest bloc és fonamental, a més, la vinculació amb alguns dels desafiaments del segle XXI, com són la gestió dels residus, l'impacte mediambiental dels materials que es fan servir, el consum responsable.

El bloc 7, “**Projectes gràfics individuals i col·laboratius**”, engloba aquells coneixements, destreses i actituds necessàries per a posar en pràctica els sabers d'altres blocs aplicats a la generació de projectes artístics de diferent índole, inclosos els treballs interdisciplinaris. En aquest bloc s'integra a més la importància del dibuix com a base d'un mètode de treball ordenat, especialment per a les disciplines artístiques, la integració de les referències culturals com a argument en la creació artística, i la planificació de les fases d'un projecte.

Bloc 1. Concepte i història del dibuix	CE1, CE2, CE6
<ul style="list-style-type: none"> -El dibuix com a procés interactiu d'observació, reflexió, imaginació, representació i comunicació. -El dibuix en l'art: des de l'Antiguitat fins al Romanticisme. Obres més representatives de diferents creadors i creadores. Referents de dones artistes. -El dibuix com a part de múltiples processos artístics. Àmbits disciplinars: disseny, arquitectura, ciència i literatura. -El dibuix del cos humà. Nocions bàsiques d'anatomia humana. 	
Bloc 2. L'expressió gràfica i els seus recursos elementals	CE1, CE2, CE3, CE5, CE6
<ul style="list-style-type: none"> -El punt i les seues possibilitats expressives. -La línia i les seues possibilitats expressives: traç, grafisme i trames. -El pla i les seues possibilitats expressives: la taca. -Naturalesa, percepció, psicologia i usos culturals del color. -Monocromia, bicromia i tricromia. Aplicacions bàsiques del color en el dibuix -La perspectiva atmosfèrica. La profunditat a través del color. 	
Bloc 3. la percepció visual	CE1, CE2, CE6
<ul style="list-style-type: none"> -Nivells d'iconicitat de la imatge. -Fonaments de la percepció visual. -Principis de la psicologia de la Gestalt. -Il·lusions òptiques. -El color associat a la línia. Art òptic i geomètric. 	
Bloc 4. Composició i ordenació de l'espai	CE1, CE2, CE6
<ul style="list-style-type: none"> -L'esbós o esborrany. -Encaix i proporció. -La composició com a mètode. L'equilibri compositiu. Direccions visuals. Aplicacions. -Sistemes d'ordenació en la sintaxi visual. Aplicacions. 	
Bloc 5. El volum: la llum, el clarobscur i la perspectiva	CE1, CE2, CE4, CE5, CE6
<ul style="list-style-type: none"> -La llum i el volum. -Tipus de llum i d'il·luminació. -Introducció al clarobscur. -Representació bàsica de l'espai en perspectiva. -Nocions bàsiques de la perspectiva artística. 	
Bloc 6. Materials i tècniques d'expressió artística	CE5
<ul style="list-style-type: none"> -Terminologia i materials del dibuix. -Tècniques gràficoplàstiques, seques i humides. -Seguretat, toxicitat i compatibilitat dels materials i les tècniques gràficoplàstiques. -Programes de pintura i dibuix digital. 	

-Dibuix vectorial. Eines d'edició d'imatges per a l'expressió artística. -Consum conscient i responsable dels materials de dibuix i expressió artística. -Cura de l'entorn de treball i respecte al medi ambient.
Bloc 7. Projectes gràfics individuals i col·laboratius CE1, CE5, CE6
-El dibuix com a mètode de treball. -Fases dels projectes gràfics. -La planificació del procés creatiu. El compromís i la constància en les fases del procés de treball. -La distribució de tasques en els projectes gràfics: Criteris de selecció a partir de les habilitats requerides i les necessitats del projecte. -Estratègies de selecció de tècniques, eines, mitjans i suports del dibuix adequats a diferents disciplines. -Estratègies d'avaluació de les fases i resultats de projectes gràfics. L'error com a oportunitat de millora i aprenentatge.

7.2. Criteris d'avaluació

A més, els criteris d'avaluació són els següents:

Competència específica 1 Identificar i analitzar la presència del dibuix en les diverses manifestacions culturals i artístiques valorant la seua aportació a totes aquestes, així com a altres àmbits disciplinars.	Criteri d'avaluació 1.1 Reconèixer la funció del dibuix com a llenguatge universal, identificant-lo en diferents manifestacions culturals i artístiques. Criteri d'avaluació 1.2 Analitzar el llenguatge, les tècniques i procediments del dibuix en diferents propostes artístiques, identificant els canvis produïts en elles segons les diferents etapes històriques. Criteri d'avaluació 1.3 Indagar en els cànons i proporcions de l'anatomia humana al llarg de la història, valorant el dibuix com a eina per a la representació del cos humà i la seua diversitat.
Competència específica 2 Realitzar dibuixos a mà alçada, esbossos i encaixos, d'acord amb els fonaments de la proporció, la composició i la percepció visual, interpretant la realitat i expressant idees, sentiments i emocions en obres de creació artística individuals o col·lectives.	Criteri d'avaluació 2.1 Fer servir el dibuix a mà alçada i l'esbós com a eina integrant l'encaix i la proporció en obres de referència, bidimensionals o tridimensionals. Criteri d'avaluació 2.2 Identificar els fonaments de la composició analitzant obres de referència, bidimensionals o tridimensionals. Criteri d'avaluació 2.3 Analitzar obres de referència d'acord amb els mecanismes de la percepció visual, les seues lleis i principis. Criteri d'avaluació 2.4 Experimentar amb els principis de la composició i ordenació dels elements en l'espai, emprant-los amb intencions comunicatives i expressives en produccions artístiques individuals o col·lectives.
Competència específica 3 Elaborar propostes gràfiques i artístiques amb intenció expressiva o comunicativa emprant els elements del llenguatge visual amb esperit crític.	Criteri d'avaluació 3.1 Reconèixer els elements del llenguatge visual atenent la seua diversitat i les seues possibilitats expressives. Criteri d'avaluació 3.2 Fer servir els elements del llenguatge visual: punt, línia, pla i color, entre altres, en l'anàlisi d'obres de referència Criteri d'avaluació 3.3 Aplicar la teoria del color i els seus usos culturals en l'anàlisi d'obres de referència i utilitzar-la en creacions individuals o col·lectives Criteri d'avaluació 3.4 Integrar els elements del llenguatge visual realitzant produccions artístiques individuals o col·lectives.
Competència específica 4 Representar el volum i la perspectiva en suports	Criteri d'avaluació 4.1 Fer servir els fonaments bàsics del clarobscur en la representació del volum en obres bidimensionals.

<p>bidimensionals, analitzant el contrast de llums i ombres propis del clarobscur tant en obres de referència com en creacions artístiques.</p>	<p>Criteri d'avaluació 4.2 Reproduir obres de referència analitzant la forma, i els conceptes de contrast i clarobscur. Criteri d'avaluació 4.3 Representar el volum en creacions artístiques individuals o col·lectives experimentant els fonaments bàsics del clarobscur. Criteri d'avaluació 4.4 Descriure l'espai tridimensional aplicant la perspectiva en el dibuix.</p>
<p>Competència específica 5 Experimentar amb les tècniques d'expressió artística, tradicionals, contemporànies i digitals, buscant diverses possibilitats en la realització de produccions gràfiques i projectes artístics reflexionant sobre la sostenibilitat i el consum responsable.</p>	<p>Criteri d'avaluació 5.1 Identificar les diferents tècniques, eines, i suports, distingint les seues compatibilitats i apreciand les seues possibilitats expressives. Criteri d'avaluació 5.2 Experimentar amb diferents tècniques, eines i suports, representant la realitat o analitzant referències artístiques Criteri d'avaluació 5.3 Indagar en les diferents tècniques eines i suports en la creació d'obres artístiques atenent el seu impacte mediambiental. Criteri d'avaluació 5.4 Fer servir eines digitals aplicades al dibuix i al disseny per a la creació de productes artístics.</p>

7.3. Criteris de qualificació

Els criteris de qualificació fan referència als criteris que s'estableixen per a qualificar l'evolució i desenvolupament de competències de l'alumnat. La qualificació a l'alumnat en cada trimestre s'obtindrà seguint els següents criteris:

<p>Activitats de desenvolupament, de reforç, d'ampliació, etc; projectes en grups de treball i proves específiques; exàmens de consolidació.</p>	<p>90%</p>
<p>Observació directa, quadern del professor, fitxes de registre anecdòtic: esforç, interès, puntualitat, respecte, neteja, ordre, etc. a l'hora de treballar a classe, lliurar els treballs, aportació de material.</p>	<p>10%</p>

Amb aquests indicadors s'obtindrà la nota mitjana i la qualificació de cada trimestre, que es calcularà amb una xifra decimal. L'avaluació en aquesta assignatura és contínua, encara que degut a l'extensió de la programació de la matèria, a cada avaluació s'avaluaran continguts diferents, per la qual cosa és possible recuperar al llarg del curs els diferents objectius no aconseguits mitjançant la consecució dels següents. Donat el caràcter pràctic i continu de les matèries no es contemplen exàmens ni treballs de recuperació al llarg del curs.

A cada avaluació l'alumnat que haja treballat a classe i que haja entregat totes les activitats proposades tindrà un examen de recuperació si no ha aconseguit superar-la.

El professorat farà un seguiment personal de l'alumnat suspès facilitant exercicis i resolent dubtes.

Nota mitjana de curs. És la mitjana aritmètica calculada a partir de les notes obtingudes als tres trimestres (tenint en compte els indicadors esmentats abans) i s'obtindrà també amb una xifra decimal.

Qualificacions del butlletí. La qualificació de la nota final de curs que apareixerà al butlletí de notes serà un nombre natural que s'obté aproximant a les unitats la nota mitjana del curs. Per a fer aquesta aproximació el professorat tindrà en compte l'evolució de l'alumnat en cada cas concret.

Avaluació extraordinària de juliol. Per a aquell alumnat que no haja estat qualificat favorablement al juny. L'alumnat que obtinga una nota mitjana de les tres avaluacions inferior a 5, suspensarà l'assignatura en juny i podrà recuperar-la a l'avaluació extraordinària de juliol.

7.4. Unitats didàctiques

Trimestre	Unitat didàctica	Bloc	Sessions
1	UD01. La imatge com a mitjà de comunicació.	1	15
1	UD02. Llum, color i textura.	4, 5	28
1	UD03. Línia, forma i composició.	2, 3	22
2	UD04. Volum en el pla.	1, 2, 4	8
2	UD05. Tècniques gràficoplàstiques seques I: Dibuix en negatiu.	1, 2, 4	11
2	UD07. Tècniques gràficoplàstiques seques II: Pastís.	3, 4, 5	28
3	UD08. Tècniques gràficoplàstiques humides II: Aquarel·la i tècniques mixtes.	1, 2, 4	12

8. DIBUIX ARTÍSTIC II

8.1. Sabers bàsics

Els continguts de 2ⁿ de Batxillerat de Dibuix Artístic II s'agrupen en els següents blocs:

En el bloc 1 “**Concepte i història del dibuix**”, es proposa un acostament al dibuix com a mitjà d'expressió, que ha tingut un paper fonamental en la història de l'art, la generació del patrimoni cultural, i que està íntimament lligat a diversos àmbits disciplinars com és l'estudi i representació de l'entorn natural o construït, o de la figura humana.

En el bloc 2 “**L'expressió gràfica i els seus recursos elementals**”, es facilita a l'alumnat una formació preparatòria sobre els elements propis de l'expressió gràfica i el seu llenguatge, a través de les seues qualitats comunicatives, i es pretén fomentar l'ús de les mateixes com a mitjà d'expressió. En el primer curs d'una manera més pràctica, i en el segon curs amb intencions comunicatives, aprofundint en els continguts del primer curs i dotant a les obres d'identitat personal amb finalitats expressives.

En el bloc 3 “**La percepció visual**”, s'estableixen les relacions del dibuix amb els mecanismes de percepció de la realitat, fonamental per a observar amb atenció, i poder així, recrear idees i entendre el món amb una visió global. En el primer curs es treballa sobre les nocions bàsiques a partir del perfil d'eixida de l'alumnat en EPVA de 3r d'ESO, i en el segon curs s'aprofundeix en la percepció visual lligada a altres blocs, com per exemple el del color, la composició, o la retentiva visual.

En el bloc 4 “**Composició i ordenació de l'espai**”, s'al·ludeix als principis bàsics per a la generació d'obres artístiques, des de la perspectiva del dibuix. S'integra a més el dibuix com a mètode de treball, d'anàlisi i de síntesi de la realitat. En aquest bloc també es relaciona el dibuix amb altres disciplines, especialment en el segon curs, com és la fotografia.

El bloc 5 “**El volum: La llum, el clarobscur i la perspectiva**” s'aproxima a l'alumnat a l'observació, anàlisi i representació de l'espai tridimensional, relacionant-lo tant amb obres d'art, com amb l'espai construït, la naturalesa, el paisatgisme o l'arquitectura.

El bloc 6 “**Materials i tècniques d'expressió artística**”, proporciona a l'alumnat els coneixements sobre els elements amb els quals començar a treballar, la seua compatibilitat, els seus usos tradicionals i contemporanis, inclosos els mitjans digitals.

En aquest bloc és fonamental, a més, la vinculació amb alguns dels desafiaments del segle XXI, com són la gestió dels residus, l'impacte mediambiental dels materials que es fan servir, el consum responsable.

El bloc 7, “**Projectes gràfics individuals i col·laboratius**”, engloba aquells coneixements, destreses i actituds necessàries per a posar en pràctica els sabers d'altres blocs aplicats a la generació de projectes artístics de diferent índole, inclosos els treballs interdisciplinaris. En aquest bloc s'integra a més la importància del dibuix com a base d'un mètode de treball ordenat, especialment per a les disciplines artístiques, la integració de les referències culturals com a argument en la creació artística, i la planificació de les fases d'un projecte.

Bloc 1. Concepte i història del dibuix	CE1, CE2, CE6
<ul style="list-style-type: none"> -El dibuix com a procés interactiu d'observació, reflexió, imaginació, representació i comunicació. -El dibuix en l'art dels segles XIX i XX. Obres més representatives de diferents creadors i creadores. Referents de dones artistes. -El dibuix com a part de múltiples processos artístics. Àmbits disciplinars: disseny, arquitectura, ciència i literatura. -El dibuix del cos humà. Nocions bàsiques d'anatomia humana. -El dibuix en la geometria i naturalesa. -Representació de l'ésser humà al llarg de la història. Cànon i proporció. Els estereotips de bellesa en diferents èpoques. -Nocions bàsiques d'anatomia artística: anotacions al natural, escorç i retrat. -Superació d'estereotips i respecte a la diversitat de l'ésser humà en totes les seues manifestacions. -Identitat cultural. Patrimoni local i global. -Representació objectiva i subjectiva: Art figuratiu i art abstracte. -La Bauhaus i el disseny. 	
Bloc 2. L'expressió gràfica i els seus recursos elementals	CE1, CE2, CE3, CE5, CE6
<ul style="list-style-type: none"> -Les formes i la seua transformació: Elements i relacions. -Textura visual i tàctil. -Qualitats i relacions del color. El contrast de color. -Dimensions del color. Aplicacions pràctiques. -La perspectiva atmosfèrica. La profunditat a través del color. -Color local, tonal i ambiental. Usos del color en el dibuix. 	
Bloc 3. la percepció visual	CE1, CE2, CE6
<ul style="list-style-type: none"> -Fonaments de la percepció visual. -Principis de la psicologia de la Gestalt. -Il·lusions òptiques. -La retentiva i la memòria visual. -Espais positius i negatius de les formes. 	
Bloc 4. Composició i ordenació de l'espai	CE1, CE2, CE6
<ul style="list-style-type: none"> -L'esbós o esborrany. -Encaix i proporció. -La composició com a mètode. L'equilibri compositiu. Direccions visuals. Aplicacions. -Sistemes d'ordenació en la sintaxi visual. Aplicacions. -Enquadrament i dibuix del natural. Relació amb la fotografia. 	
Bloc 5. El volum: la llum, el clarobscur i la perspectiva	CE1, CE2, CE4, CE5, CE6
<ul style="list-style-type: none"> -Escala i claus tonals. -L'ombrejat i la taca. -El dibuix i la tridimensionalitat. 	

<p>-L'esforç. -La perspectiva. Aplicació de la perspectiva cònica al dibuix artístic. -Paisatge: espais interiors, exteriors, urbans i naturals.</p>	
Bloc 6. Materials i tècniques d'expressió artística	CE5
<p>-Terminologia i materials del dibuix. -Tècniques gràficoplàstiques, seques i humides. -Seguretat, toxicitat i compatibilitat dels materials i les tècniques gràficoplàstiques. -P -El cos humà com a suport i com a instrument d'expressió artística. -Consum conscient i responsable dels materials de dibuix i expressió artística. -Cura de l'entorn de treball i respecte al medi ambient.</p>	
Bloc 7. Projectes gràfics individuals i col·laboratius	CE1, CE5, CE6
<p>-El dibuix com a mètode de treball. -Fases dels projectes gràfics. -La planificació del procés creatiu. El compromís i la constància en les fases del procés de treball. -La distribució de tasques en els projectes gràfics: Criteris de selecció a partir de les habilitats requerides i les necessitats del projecte. -Estratègies de selecció de tècniques, eines, mitjans i suports del dibuix adequats a diferents disciplines. -Estratègies d'avaluació de les fases i resultats de projectes gràfics. L'error com a oportunitat de millora i aprenentatge.</p>	

8.2. Criteris d'avaluació

A més, els criteris d'avaluació són els següents:

<p>Competència específica 1 Identificar i analitzar la presència del dibuix en les diverses manifestacions culturals i artístiques valorant la seua aportació a totes aquestes, així com a altres àmbits disciplinars.</p>	<p>Criteri d'avaluació 1.1 Identificar la presència del dibuix en diversos contextos visuals i audiovisuals, valorant la seua capacitat comunicativa Criteri d'avaluació 1.2 Explicar les múltiples funcions del dibuix en diferents manifestacions culturals i artístiques, analitzant el seu ús en obres de diferents àmbits disciplinars. Criteri d'avaluació 1.3 Representar amb destresa la figura humana, atesos els cànons i proporcions de l'ésser humà al llarg de la història, així com a la seua diversitat anatòmica. Criteri d'avaluació 1.4 Argumentar la importància del patrimoni cultural i artístic com a element essencial de la identitat personal, i com a llegat universal.</p>
<p>Competència específica 2 Realitzar dibuixos a mà alçada, esbossos i encaixos, d'acord amb els fonaments de la proporció, la composició i la percepció visual, interpretant la realitat i expressant idees, sentiments i emocions en obres de creació artística individuals o col·lectives.</p>	<p>Criteri d'avaluació 2.1 Dibuixar amb destresa la realitat mitjançant esbossos i esbossos, desenvolupant una expressió pròpia, espontània i creativa, i estimulant la memòria visual. Criteri d'avaluació 2.2 Realitzar creacions artístiques individuals o col·lectives d'acord amb els fonaments de la proporció i la composició. Criteri d'avaluació 2.3 Realitzar obres de creació pròpia emprant amb criteri els mecanismes de la percepció visual, les seues lleis i principis. Criteri d'avaluació 2.4 Dissenyar composicions bidimensionals, figuratives o abstractes, explorant la percepció i ordenació de l'espai. Criteri d'avaluació 2.5 Transferir les idees treballades en esbossos a propostes definitives, plasmant les seues qualitats expressives en les produccions artístiques individuals o col·lectives.</p>

<p>Competència específica 3 Elaborar propostes gràfiques i artístiques amb intenció expressiva o comunicativa emprant els elements del llenguatge visual amb esperit crític.</p>	<p>Criteri d'avaluació 3.1 Analitzar les diverses possibilitats expressives dels elements del llenguatge visual: forma, textura i color, aplicant-los a obres de creació artística individuals o col·lectives.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.2 Experimentar amb les possibilitats gràfiques de les formes, colors i textures, aportant identitat personal al procés creatiu.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.3 Integrar els fonaments dels contrastos de color i de la textura visual i tàctil creant produccions artístiques.</p> <p>Criteri d'avaluació 3.4 Crear amb sensibilitat i autonomia produccions artístiques aplicant els elements del llenguatge visual.</p>
<p>Competència específica 4 Representar el volum i la perspectiva en suports bidimensionals, analitzant el contrast de llums i ombres propis del clarobscur tant en obres de referència com en creacions artístiques.</p>	<p>Criteri d'avaluació 4.1 Fer servir les escales i les claus tonals, en les creacions gràfiques per a representar el volum.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.2 Representar gràficament el volum i l'espai tridimensional, emprant mitjans i tècniques aplicables al clarobscur.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.3 Experimentar amb els valors plàstics del clarobscur generant una intenció comunicativa i expressiva en la creació artística.</p> <p>Criteri d'avaluació 4.4 Dibuixar perspectives en representacions gràfiques, ateses les proporcions i il·luminació, entre altres.</p>
<p>Competència específica 5 Experimentar amb les tècniques d'expressió artística, tradicionals, contemporànies i digitals, buscant diverses possibilitats en la realització de produccions gràfiques i projectes artístics reflexionant sobre la sostenibilitat i el consum responsable.</p>	<p>Criteri d'avaluació 5.1 Emprar amb destresa diferents tècniques, eines i suports, tradicionals i contemporànies, atenent les seues compatibilitats per a dissenyar produccions artístiques.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.2 Seleccionar les tècniques, eines i suports més adequats en funció de la intencionalitat expressiva de les obres de creació artística, i aplicant un consum responsable.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.3 Innovar en l'ús de tècniques, eines i suports per a la representació de dissenys o creacions artístiques.</p> <p>Criteri d'avaluació 5.4 Analitzar el cos humà com a suport i com a instrument d'expressió artística, integrant-ho en les creacions gràfiques i apreciament el seu valor en les propostes artístiques contemporànies.</p>

8.3. Criteris de qualificació

Els criteris de qualificació fan referència als criteris que s'estableixen per a qualificar l'evolució i desenvolupament de competències de l'alumnat. La qualificació a l'alumnat en cada trimestre s'obtindrà seguint els següents criteris:

<p>Activitats de desenvolupament, de reforç, d'ampliació, etc; projectes en grups de treball i proves específiques; exàmens de consolidació.</p>	<p>90%</p>
<p>Observació directa, quadern del professor, fitxes de registre anecdòtic: esforç, interès, puntualitat, respecte, neteja, ordre, etc. a l'hora de treballar a classe, lliurar els treballs, aportació de material.</p>	<p>10%</p>

Amb aquests indicadors s'obtindrà la nota mitjana i la qualificació de cada trimestre, que es calcularà amb una xifra decimal. L'avaluació en aquesta assignatura és contínua, encara que degut a l'extensió de la programació de la matèria, a cada avaluació s'avaluaran continguts diferents, per la qual cosa és possible recuperar al llarg del curs els diferents objectius no aconseguits mitjançant la consecució dels següents. Donat el caràcter pràctic i continu de les matèries no es contemplen exàmens ni treballs de recuperació al llarg del curs.

A cada avaluació l'alumnat que haja treballat a classe i que haja entregat totes les activitats proposades tindrà un examen de recuperació si no ha aconseguit superar-la. El professorat farà un seguiment personal de l'alumnat suspès facilitant exercicis i resolent dubtes.

Nota mitjana de curs. És la mitjana aritmètica calculada a partir de les notes obtingudes als tres trimestres (tenint en compte els indicadors esmentats abans) i s'obtindrà també amb una xifra decimal.

Qualificacions del butlletí. La qualificació de la nota final de curs que apareixerà al butlletí de notes serà un nombre natural que s'obté aproximant a les unitats la nota mitjana del curs. Per a fer aquesta aproximació el professorat tindrà en compte l'evolució de l'alumnat en cada cas concret.

Avaluació extraordinària de juliol. Per a aquell alumnat que no haja estat qualificat favorablement al juny. L'alumnat que obtinga una nota mitjana de les tres avaluacions inferior a 5, suspèn l'assignatura en juny i podrà recuperar-la a l'avaluació extraordinària de juliol.

8.4. Unitats didàctiques

Trimestre	Unitat didàctica	Bloc	Sessions
1	UD01. La línia: contorn, ombreig, entramat. Tècnica seca: bolígraf i estilògraf.	2, 5	20
1	UD02. Línia i composició. Tècnica mixta. Projecte transferència + hilorama.	2	20
1	UD03. El cos humà com a model. Dibuix i perspectiva. Contrapicats i escorços humans	4, 5	10
2	UD04. Dibuix i expressió. Tècnica humida. Projecte linografia i estampació.	3, 7	20

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA DEL DEPARTAMENT DE DIBUIX

2	UD05. Expressió de la subjectivitat. Projecte interpretació d'una obra d'art. Tècniques mixtes.	1, 6	27
3	UF06. Tècnica humida. Projecte pintura mural.	6	21